

Ọdinihu Maka America na Julai 18, 2020 - Nomba Anọ

Jeff Pippenger
2023-09-19

1863

E meghewo Daniel isi nke asatọ na nke itoolu, bụ nke e ji Osimiri Ulai nochite anya ya, ka e meghere n'afọ 1798. E kowara amuma nke isi nke asatọ n'ime isi nke itoolu site n'aka Gabriel, ma o bughị ruo mgbe Daniel kwuputara ekpere, nke a na-ewere dika otu n'ime ekpere mmadu kacha di mkpa n'Akwukwo Nso. N'ekpere ahụ Daniel na-egosi na o matara na mbibi nke Jerusalem ga-anogide afọ iri asaa dika ihe o choputara n'akwukwo Jeremiah.

N'afọ mbu nke Daraios, nwa Ahasueros, nke sitere n'omumu ndi Midia, onye e mere eze n'alaeze ndi Kaldia; n'afọ mbu nke ochichi ya, m, Daniel, ghotara site n'akwukwo ndi ahụ onuogu afọ ndi ahụ, nke okwu Onyenwe anyi bjakwutere Jeremaya onye-amuma banyere ya, na O ga-emezu afọ iri asaa n'ime mbibi nile nke Jerusalem. Daniel 9:1, 2.

Jeremaya kowakwara na na njedebe nke afọ iri asaa ahụ, Belshaza ga-anwu mgbe Sairos, ochiagha nke Daraios, meriri Babilon.

Ala a dum ala a ga-abu mbibi na ihe ijuanya; mba ndi a ga-ejere eze Babilon ozi afọ iri asaa. O ga-erukwa na, mgbe afọ iri asaa ahụ mezuru, ka m ga-ata eze Babilon ahuhu, na mba ahụ, ka Onyenwe anyi kwuru, n'ihu ajo omume ha, na ala ndi Kaldia; m ga-emekwa ka o buru mbibi ebighi ebi. Jeremiah 25:11, 12.

Daniel nyekwara kowaa na afọ iri asaa ahụ nke mbibi bu mmezu nke amuma Mozis dere.

Ee, Izrel nile emehiewo iwu gi, obuna site n'ipu apu, ka ha wee ghara irube isi n'olu gi; ya mere, obubu onu ahụ awukwaswo anyi, na iyi ahụ e dere n'iwu Mozis, ohu Chineke, n'ihu na anyi emehiewo megide ya. O mekwara ka okwu ya guzosie ike, ndi o kwuru megide anyi, na megide ndi ikpe anyi ndi kpere anyi ikpe, site n'iwetara anyi nnukwu ihe ojoo; n'ihu na n'okpuru eluigwe dum, emeghi ihe dika e meworo n'elu Jerusalem. Di ka e dere n'iwu Mozis, ihe ojoo a nile abiakwaswo anyi; ma anyi emeghi ekpere anyi n'ihu Onyenwe anyi Chineke anyi, ka anyi wee si n'ajo omume anyi laghachi, ma ghotu eziokwu gi. Daniel 9:11-13.

"Inu iyi" ahụ Izrel mebiri, nke butere "onbu onu" ahụ, bu "ugbo asaa" nke Levitikos iri abuo na isii. Okwu a sughariri dika "ugbo asaa" n'ime Levitikos iri abuo na isii bu otu okwu Hibru ahụ a sughariri dika "iyi" n'ime Daniel itoolu. Iyi Mosis, nke okwu a sughariri dika "ugbo asaa" nochiri anya ya, bu amuma-oge mbu William Miller choputara, o bukwa nke mbu n'ime eziokwu ndi ntoala ya e wepuru n'akuku n'afọ 1863. William Miller nochiri anya Ilajja, ma Mmuo Amuma na-akwado nke a.

"A duru otutu puku mmadu ka ha nabata eziokwu ahụ William Miller kwusara, a kpolitekwara ndi ohu Chineke n'umu na n'ike Elajja ka ha kposaa ozi ahụ." Early Writings, 233.

N'afọ 1863, mmeghari Millerite kwusiri ka ndi ahụ bụbu ndi nọ n'ime mmeghari ahụ bidoro ụka Seventh-day Adventist. Mgbe ha malitere di ka ụka, mmeghari ahụ kwusiri. O kwusiri mgbe ha gburu Mosis di ka e sere onyinyo ya n'ime "oge asaa" nke Levitikos iri abuo na isii, na mgbe n'otu oge ahụ ha gburu Elaija, onye-ozu ahụ nke wetara mmeghari ahụ "iyi" nke Mosis. E gburu Mosis na Elaija ha abuo n'afọ 1863, a gaghikwa akpolite ha ruo mgbe Septemba 11, 2001 gasiri, mgbe Chineke kpoghachiri mmeghari Future for America n'uzo ochie ahụ.

Future for America ghotara ubochi Septemba 11, 2001 di ka mbata nke ahuhu nke ato, ma ihe guzosiri ike na njirimara ahụ nke mwakpo Islam n'ubochi Septemba 11 bu akuko ihe mere eme nke ahuhu abuo mbu di ka ndi Millerite siri mata ha, nke e ji nnoo kpomkwem nochite anya ya n'elu ma chaati ndi osu uzu nke 1843 ma nke 1850. Site n'ilaghachi n'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite iji kwado oru Islam n'oge a, Onyenwe anyi wee mepee nghota Future for America banyere "oge asaa" nke Levitikos iri abuo na isii, nke e ji ihe osise puta ihe nochite anya ya n'elu chaati abuo ahụ n'ogidi etiti. Ma n'ime chaati abuo ahụ, etiti nke ogidi etiti ahụ bu obe. Mgbe Chineke duziri n'imputa tebul Habakuk abuo ahụ, O hukwara na "iyi" nke Mosis, "oge asaa" nke Levitikos iri abuo na isii, bu etiti nke ihe atu amuma ndi ozo niile nakwa na n'elu tebul abuo ahụ, e debere Kraist n'etiti n'ezi etiti.

Nke a kwekoro na oge e debere n'amuma ozo nke Gabriel kwara n'isi nke itoolu nke Daniel, nke gosiri na Kraist ga-eme ka ogbugba ndu ahụ guzosie ike n'ebe otutu ndi nọ ruo otu izu.

O ga-emekwa ka ogbugba-ndu ahụ sie ike n'etiti otutu ndi ruo otu izu; n'etiti izu ahụ kwa, o ga-eme ka aja na onyinye kwusi; n'ihikpuchi sara mbara nke ihe aru di iche iche, o ga-eme ka o buru ebe togboro n'efu, obuna ruo n'ogwugwu ikpezu; ihe ahụ e kpebiri ga-awukwasikwa onye ahụ e mere togboro n'efu. Daniel 9:27.

Otu izu amuma bu ubochi ihe nnochianya puku abuo na nari ise na iri abuo, ma amuma ahụ Gabriel na-akowa gosiri na n'etiti ma o bu n'ulo etiti nke ubochi ihe nnochianya puku abuo na nari ise na iri abuo ahụ ka a ga-akpogide Kraist n'obe. Kraist bu etiti nke 'puku abuo na nari ise na iri abuo ahụ' n'elu tebul abuo Habakok, nakwa nke izu ahụ O mere ka ogbugba ndu ahụ guzosie ike n'etiti otutu mmadu.

N'afọ 1863, Adventism malitere di ka ụka, e wee gbuo mmeghari Millerite nke e nyere ike site na mmuo Ilaija. Mmeghari Millerite ahụ ghotara na, n'ihe metutara ụka asaa ndi ahụ nke Mkpughe, ha bu ụka Filadelfia. Ndi kewapuru onwe ha n'ebe ha no mgbe Nnukwu Ndakpo Olileanya nke 1844 gasiri, ka e mesiri kwara ha di ka ndi Laodisia. N'afọ 1856, James White bidoro usoro isiokwu di iche iche n'akwukwo Review and Herald, na-egosi na mmeghari ahụ nke malitere di ka Filadelfia aghowo Laodisia, nakwa na ndi otu ya kwesiri mgbe ahụ icho ogwugwo e nyere ụka Laodisia. N'otu afọ ahụ, n'otu mbiputa ahụ kwa, James White biputara usoro isiokwu Hiram Edson dere gbasara amuma afọ puku abuo na nari ise na iri abuo nke Levitikos iri abuo na isii. Emechabeghi isiokwu ndi ahụ.

Mgbe Onyenwe anyi duru ngagharị Future for America laghachi n'uzo ochie mgbe Septemba 11, 2001 gasiri, e weghachiri isiokwu Edson dere n'uche, ma n'oge mbu n'akuko ihe mere eme, a ghotara oge abuo ahụ nke afọ puku abuo na nari ise na iri abuo di ka nkocha abuo. Otu megide ebo

iri nke ugwu, nke ọzọkwa megide ebo abụọ nke ndịda. Miller akọwapụtala “oge asaa” ahụ megide alaeze ndịda nke Juda, ma Edson akọwapụtara “oge asaa” ahụ megide alaeze ugwu nke Izrel. Future for America hụrụ na a ga-etinyeriri ha abụọ n’orụ. Mgbe a jikọtara mgbasasi abụọ ahụ, ha na-amiputa ihè amụma nke Miller ma ọ bụ Edson amatabeghi.

Mgbe Onye-nwe anyi weghachiri Future for America n’uzọ ochie mgbe afọ 2001 gasiri, “iyi” nke Mosis laghachiri buru ndu ma guzoro n’elu ukwu ya. Ozi e jikọtara na “iyi” ahụ ka ndi ozi nke mmuo-ozu nke ato wee kwusaa n’oge ahụ dika e si kwusaa ya ma gosiputa ya n’udi site n’aka ndi ozi nke mmuo-ozu mbu. Future for America bu mmeghari ahụ nke kposara ozi a na-anochi anya ya site na “Mosis” n’ike nke “Elaija,” ma Elaija nyere ihe-ama Mosis n’uzọ doru anya ruo na mmechi nke usoro nkwusa e nyere aha ya bu Habakkuk’s Tables nke kwusiri gburugburu afọ 2012. Mgbe usoro nkwusa ahụ biri, anu oha si n’olulu enweghi nsotu rigoro ilu agha megide Mosis na Elaija. Agha ahụ malitere mgbe Future for America kpebiri ikwusi oru o no na-eme kemgbe afọ 1996, ma bido ulo akwukwo, nke n’inya isi ya, o kporo The School of the Prophets. O gaara aka mma ikpo ulo akwukwo ahụ, ulo akwukwo nke ndi amuma ugha!

Ogbaaghara na mgbagwoju anya nke sochiri ya mgbe ulo akwukwo ahụ malitere ikwe ka ndi ahụ Onyenwe anyi akwadoghi dika ndi ozi Ya webata echiche nke ha onwe ha, kwusiri na onwu Future for America n’abalị iri na asato nke Julai, 2020. N’oge ahụ, e gburu Mozis na Ilaija n’okporo ama.

Ma mgbe ha guchara igba ama ha, anu oha ahụ nke na-aputa site n’olulu enweghi nsotu ga-aluso ha agha, o ga-emi ha, wee gbuo ha. Ozu ha ga-adakwa n’okporo ama nke nnukwu obodo ahụ, nke a na-akpo n’uzọ mmuo Sodom na Ijpt, ebe a kpo giderekwa Onyenwe anyi n’obe. Mkpughe 11:7, 8.

Ihe ama a puru itukwasị obi bu ama nke kwusiri na mmechi nke usoro ahụ a kporo Tebul Habakkuk. Mgbe ahụ, anu oha ahụ wakporo. Enweghi m echiche o bua banyere ndi na-eso edemede ndi a di ugbu a, ma ana m ewere na ndi mejuputara ya ha ka ndi iro Future for America na ndi ka na-agbali inabata nkuda mmuo nke Julai 18. Ya mere, atumanya m bu na ndi no n’otu m kowara dika ndi iro ga-egosi etu itinye akuko amuma a n’oru si yie ka o na-eje onwe ya ozi n’uche ha. Ka o diri otu ahụ. Oge adila mkpumkpu nke ukwu iji mee ka a ga-asị na akuko ihe mere eme nke Future for America adighi akowaputa nke oma dika ngaghari ahụ nke ngaghari Millerite nochiri anya ya, ma o dikwa mkpumkpu nke ukwu iji mee ka a ga-asị na onye ozi mmadu ahụ na-ezighi ezi nke Laodisia, onye e mere ka o bilie duzie n’ihu n’ime ngaghari ahụ, abughi onye William Miller nochiri anya ya.

Miller bu onye Filadelfia, m wee si n’uwa bia n’ime Adventism n’afọ 1975; ya mere, abụ m onye Adventist Laodisia a kwadoro. Akuko ndu m na-agba amaokwu banyere eziokwu ahụ. N’agbanyeghi nke ahụ, Chineke ebere nke eluigwe agwala m n’oge na-adibeghi anya ka m tinye ozi O na-ekpughe ugbu a n’akwukwo ma ziga ya n’ulo-nsọ di iche iche. Ntuziaka Ya biara na nkwa a, na mgbe O ga-eme ka Mozis na Ilaija si n’onwu bilie, a ga-eme ka ha bilie di ka ndi Filadelfia, o bughị di ka ndi Laodisia. Mmeghari ahụ nke malitere n’akuko ihe mere eme ndi Millerite bu oge Filadelfia, nke mechara gafee buru Laodisia n’afọ 1856 mgbe o malitere usoro iju ntola ndi Millerite toro. Iju ahụ malitere site n’itinye n’akuku mmepe ohuu nke ihè a nyefere site

n’aka-odee Hiram Edson. Afọ asaa ka e mesiri, n’afọ 1863, e gburu mmeghari nke Ilaija nke wetara ozi Mozis. N’otu oge ahụ e gburu mmeghari ahụ, e webatara otu choochi iji dochie mmeghari ahụ. E gburu Mozis na Ilaija na mbido Adventism, e gbukwara ha ozo na njedebe Adventism.

N’ogwugwu nke Laodisia amuma, n’afọ 1989 e meghere ohuu nke osimiri Hidaikel, mmeghari wee bido nke sitere n’ime nne Laodisia muo. O dighi ihe a na-atughị Onyenwe anyi anya, O makwaara na O ga-emecha oru ya nke ndi mmuo ozi ato dika O malitere ya. O ga-eji mmeghari nke ndi Filadelfia kwusi ya, dika O malitere ya, ma ka o wee mee nke a, o di mkpa ka e gbuo mmeghari ahụ nke bu nke Laodisia site n’amumu ya, ma kpolite ya n’onu di ka ndi Filadelfia. N’ime ime nke a, mmeghari ahụ e weputara n’uka Laodisia ga-abu nke asato nke sitere na asaa ahụ, n’ime otu akuko ahụ nke njiko ugboro ato ahụ ga-abu nke asato nke sitere na asaa ahụ. Ma n’ime otu akuko ahukwa, mpi nke Republicanism ga-enwekwa mbilite n’onu nke asato ahụ nke sitere na asaa ahụ ma buru nke e gburu site na “woke-ism” nke Ijpt na Sodom, ma a ga-atule ahiri amuma ahụ n’isiokwu ndi ga-esochi e mesia.

Ndi sitere n’ime ndi mmadu, na agburu, na asusu, na mba di iche iche ga-ele anya n’ozu ha ubochi ato na okara, ha agaghikwa ekwe ka e lie ozu ha n’ili. Ndi bi n’elu uwa ga-anuri onu n’ihi ha, ma mee ememme, ha ga-eziteritakwara ibe ha onyinye; n’ihi na ndi amuma abuo a mere ka ndi bi n’elu uwa nwee ahuhu. Ma mgbe ubochi ato na okara gasiri, Mmuo nke ndu sitere n’aka Chineke batara n’ime ha, ha wee guzo oto n’ukwu ha; nnukwu egwu dakwasiri ndi huru ha. Nkpughe 11:9–11.

A tukwasighi Future for America n’ili; kama, o dinara n’okporo ama ebe e gburu ya, ebe ndi iro ya no na-anuri onu n’elu ihe di ka onu ya. Ma “mgbe ubochi ato na okara gasiri, Mmuo nke ndu sitere n’aka Chineke batara n’ime ha, ha wee guzo n’elu ukwu ha.” Oge adikwaghi, ya mere ubochi ato na okara ahụ bu ihe nnochianya nke ubochi ma o bu afọ otu puku nari abuo na iri isii, nke n’Ihe Mkpughe isi nke iri na abuo amaokwu nke isii na nke iri na anọ na-anochi anya ozara ebe a zopjara ebe nsọ na ndi agha ukwu n’okpuru ukwu. O buru na a tubara ha n’ili, ha agaghi anọ n’okporo ama ebe a puru izopjara ha n’okpuru ukwu. Izopida Future for America n’okpuru ukwu abughi naani oge nnochianya, kama o bu oge nnochianya nke ozi nke “oge asaa” nke iyi Mose nochiri anya ya.

Ha ga-ada kwa mma agha, a ga-akporokwa ha n’agha gaa n’etiti mba niile: a ga-azochakwa Jerusalem n’okpuru ukwu ndi mba ozo, ruo mgbe oge ndi mba ozo ga-emezu. Luke 21:24.

E nwere ugboro ato e zogidere Jerusalem n’okpuru ukwu. Nke mbu bu site n’aka Babilon malite na 677 BC ruo 607 BC. Nke abuo e zogidere ya bu site n’aka Rom ndi ogo mmuo malite na 66 AD ruo 70 AD. Nke ato bu site n’aka Rom nke mmuo malite na 538 ruo 1798. Izogide Jerusalem n’okpuru ukwu site n’aka ndi mba ozo nke a kwara na Luk iri abuo na otu bu otu puku afọ abuo na nari iri isii nke ochichi popu. Mkpughe iri na otu, ebe anyi huru ama nke Moses na Elijah, na-amalite site n’ikowaputa oge ahụ.

E nyekwara m ahija ogugu nke yiri mkpara: mmuo-ozu ahụ wee guzo, na-asi, Bilie, tuo ulo nsọ nke Chineke, na ebe ichuaja, na ndi na-efe ofufe n’ime ya. Ma ogige ahụ nke di n’ezi ulo nsọ ahụ hapu ya n’ezi, atukwala ya; n’ihi na e nyewo ya ndi mba ozo: ha ga-azokwa obodo nsọ

ahụ n'okpuru ụkwụ ruo ọnwá iri anọ na abụọ. Mkpughe 11:1, 2.

Iwu ahụ e nyere Jón ka ọ tọọ ụlọ nsọ ahụ na ndị na-efe ofufe nọ n'ime ya na-anọchi anya mmeghe nke ikpe ahụ n'afọ 1844; n'ihu na amaokwu abụọ gara aga na-egosi na Jón nwetara ahụmịhe ilu nke Nnukwu Ndakpọ Olileanya ahụ n'afọ 1844, ma mgbe e mesiri, mgbe a gwara ya na ọ ga-emeghari ọrụ nke ikwusa ozi ahụ, amaokwu nke mbụ nke isi nke iri na otu na-egosi na ikpe ahụ ka malitere.

“Oge eruola mgbe a ga-eme ka ihe niile a pụrụ ime ka ha maa jijiji maa jijiji, ka ihe ndị ahụ a na-apughị ime ka ha maa jijiji wee dīgide. A na-eweta ikpe ọ bụla ka e nyochaa ya n'ihu Chineke; n'ihu na Ọ na-atụ ụlọ nsọ Chineke na ndị na-efe ofufe n'ime ya. ‘Ihe ndị a ka Onye ahụ na-ejide kpakpando asaa n'aka nri Ya, Onye na-eghari n'etiti ihe ndọba oriona ọlaedo asaa, na-ekwu; Ama m ọrụ gi... Enwere m ntakiri ihe megide gi, n'ihu na i hapula ihunanya mbụ gi; ya mere cheta ebe i si daa, chegharia, ma ruo ọrụ mbụ ndị ahụ; ma ọ bughị ya, Aga m abiakwute gi ngwa ngwa, wepukwa ihe ndọba oriona ahụ n'onodu ya.’ ‘Chegharia; ma ọ bughị ya, Aga m abiakwute gi ngwa ngwa, aluso gi ọgụ site na mma agha nke ọnu m. Onye nwere ntị, ya nụ ihe Mmụọ ahụ na-agwa ụka dī iche iche: Onye meriri emerī, Aga m enye ya ka o rie n'ime manna zoro ezo ahụ, nyekwa ya nkume ọcha, e deekwa n'elu nkume ahụ aha ọhuru, nke ọ dighi onye maara ma e wezuga onye natara ya.’” The 1888 Materials, 1116.

Dị ka Jón na-anọchi anya mmeghe nke ikpe nyocha n'afọ 1844, a gwara ya ka ọ hapụ ogige n'èzí nke ụlọ nsọ, n'ihu na e nyere ya ndị mba ọzọ, ndị ga-azọda obodo nsọ ahụ ruo otu puku afọ abụọ na iri isii. Luk iri abụọ na otu na-akowaputa na ndị mba ọzọ ga-azọda Jerusalem ruo mgbe “oge” ndị mba ọzọ ga-emezu. Jón n'isi nke iri na otu ka kpọrọ aha na oge ahụ a na-azọda Jerusalem site n'aka ndị mba ọzọ bụ akukọ ihe mere eme sitere n'afọ 538 ruo 1798. Jón kpọrọ oge a aha ugboro abụọ n'isi nke iri na abụọ dika ọzara, bụ oge ụka gbara ọsọ banye n'ime ya iji zere mkpagbu nke popu na-eweta.

Mgbe e gburu Mozis na Ilaija ma hapụ ha n'okporo áma ka a zọda ha n'ala ruo ụbọchị atọ na ọkara, a ga-aghota akukọ atọ ahụ gara aga mgbe a zọdara Jerusalem n'ala dī ka ndị na-anọchi anya oge ahụ. N'Luk iri abụọ na otu, ndị Mba ọzọ ga-azọda obodo nsọ ahụ n'ala ruo mgbe “oge” ndị Mba ọzọ ga-ezu.

Ya mere, Luk na-akowaputa ihe kariri otu oge nke ndị mba ọzọ, ma anyi maara na oge nke ndị mba ọzọ mezuru n'afọ 1798. “Oge nke ndị mba ọzọ” mbụ bidoro n'afọ 723 T.K. mgbe Alaeze ugwu nke Izrel e zopjara n'okpuru Asiria. Nzopị ahụ malitere izopị site n'aka ike ndị na-ekpere arusi ma gara n'ihu ruo afọ 538 mgbe ike ndị popu gara n'ihu n'oru ahụ ruo afọ 1798. Ikpere arusi chusasiri ma zopja Izrel nkiti, ma ochichi ndi popu chusasiri ma zopja Izrel nke mmuo. “Oge dī iche iche” nke ndi mba ọzọ na-anochi anya afọ puku abụọ narị ise na iri abụọ nke Levitikos iri abụọ na isii, nke na-anochi anya oge abụọ nke izopị. Nke mbụ bụ nke ikpere arusi mezuru, dī ka Asiria nochiri anya ya, emesia Babilon, emesia Rom nke ikpere arusi. Mgbe ahụ ike nke abụọ nke mbibi ahụ, nke Miller kowara n'ime nhazi dī nsọ nke amuma o ji aru ọrụ, bụ ochichi ndi popu, nke ga-aga n'ihu n'izopị ahụ ruo n'afọ 1798. Nzopị nke ma ikpere arusi ma ochichi ndi popu bụ nnoo ajuju ahụ e welitere n'ime mkparita ụka nke eluigwe nke na-emeputa aziza ahụ nke bụ ntọala na ogidi etiti nke Adventizim.

Mgbe ahụ anurū m ka otu onye nsọ na-ekwu okwu, onye nsọ ọzọ wee sị onye nsọ ahụ nke na-ekwu okwu, Ruo ole mgbe ka ọhụ ahụ ga-adị banyere àjà nsure-ọkụ a na-achụ kwa ụbọchị, na njehie nke nkpotọ, nke na-enye ma ebe nsọ ma usuu ndị agha ka a zọda n'okpuru ụkwu? O wee sị m, Ruo puku ụbọchị abụọ na narị atọ; mgbe ahụ ka a ga-eme ka ebe nsọ ahụ di ọcha. Daniel 8:13, 14.

Mmuọ-ozị ahụ, Gabriel, na ndị mmuọ-ozị ndị ọzọ duru Miller ighota na “kwa ụbọchị” nọchiri anya ikpere arụsị, nakwa na “njehie nke mbibi” nọchiri anya usorochi papal. Ma ikpere arụsị ma usorochi papal ga-azọda ebe nsọ ahụ na igwè ahụ. Ya mere “oge” ndị mba ọzọ nke Luk na-ekwu maka ya bụ oge abụọ ahụ a na-azọda n'ala, nke ọ bụla bụ otu puku afọ abụọ narị isii, nke jikọtara onụ buru oge asaa nke Levitikos iri abụọ na isii.

E gburu ozi “iyi” nke Moses na 1863, ya na onye-ozị Ilaija nke wetara ozi Moses. E mere ka ma ozi Moses ma onye-ozị Ilaija bilie ọzọ mgbe Septemba 11, 2001 gasiri. Mgbe ozi Moses nke Ilaija kwusara ọzọ, e gburu ha abụọ, e mesiakwa hapu ha n'okporo ámá, a lukwa ha n'ala n'emeghi ili ruo otu puku ụbọchị narị abụọ na iri isii; nke a bụ njikọ kpomkwem na ozi “oge asaa” nke Daniel kpọrọ “iyi” nke Moses. Òtù ahụ na onye-ozị ahụ nke na-emeghari ozi Ilaija nke Moses, dika e si gosi ya n'udi site n'aka Miller na ndi Millerite, ga-emecha guzosie ike n'ukwu ya abụọ ma bilie ọzọ.

Ma mgbe ụbọchị atọ na okara gasiri, Mmuọ nke ndu sitere n'aka Chineke banyere n'ime ha, ha wee guzoro n'ukwu ha; oké egwu wee dakwasị ndi huru ha. Ha wee nu nnukwu olu sitere n'eluigwe na-asị ha, Rigoputa n'ebe a. Ha wee rigoo n'eluigwe n'igwe ojii; ndi iro ha wee hu ha. Mkpughe 11:11, 12.

Anyi ga-atule eziokwu a n'isiokwu na-esonu.